

3. Гальчинський А.С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти : монографія / А.С. Гальчинський. – К. : Вид-во "Либідь", 2006. – 312 с.
4. Дучинська Н.І. Нагромадження капіталу в умовах трансформації економіки України : монографія / Н.І. Дучинська. – К. : Вид-во ННЦ ІАЕ, 2007. – 400 с.
5. Срохін С.А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект) : монографія / С.А. Срохін. – К. : Вид-во "Світ знань", 2002. – 528 с.
6. Князева Е.Н. Законы эволюции и самоорганизации сложных систем / Е.Н. Князева, С.П. Курдюмов. – М. : Изд-во "Наука", 1994. – 236 с.
7. Кун Т. Структура научных революций : пер. с англ. И.З. Налетова / Т. Кун; общ. ред. и послесловие С.Р. Микулинского. – М. : Изд-во "Прогресс", 1975. – 288 с.
8. Мельник Л.Г. Социально-экономический потенциал устойчивого развития : монография // Социально-экономический потенциал региона / под ред. Балацкого О.Ф. – Сумы : Изд-во "Университетская книга", 2010. – С. 8-82.
9. Николис Г. Самоорганизация в неравновесных системах: от диссипативных структур к упорядоченности через флуктуации : пер. с англ. В.Ф. Пастушенко / Г. Николис, И. Пригожин. – М. : Изд-во "Мир", 1979. – 512 с.
10. Пахомов Ю.М. Национальные экономики в глобальном конкурентном окружении / Ю.М. Пахомов, Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський. – К. : Вид-во "Україна", 1997. – 237 с.
11. Пригожин И. Порядок из хаоса: новый диалог человека с природой : пер. с англ. Ю.А. Данилова / И. Пригожин, И. Стенгерс. – М. : Изд-во "Прогресс", 1986. – 432 с.
12. Стиглиц Дж.Ю. Ревущие девяностые. Семья развала : пер. с англ. и примеч. Г.Г. Пирогова / Дж.Ю. Стиглиц. – М. : Изд-во НОИФ "Современная экономика и право", 2005. – 424 с.
13. Філіпенко А.С. Економічний розвиток сучасної цивілізації : навч. посіб. / А.С. Філіпенко. – К. : Вид-во "Знання України", 2006. – 316 с.
14. Эрроу К. Экономическая трансформация: темпы и масштабы / К. Эрроу // Реформы глазами американских и российских ученых / под ред. акад. О.Т. Богомолова. – М. : Изд-во НОИФ "За экономическую грамотность", 1996. – С. 75-86. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://rusref.nm.ru/arrow.htm>.

Радванская Н.В. Становление посттрадиционной парадигмы экономического развития

Показано научное понимание парадигмы экономического развития как совокупности теоретических представлений, методологических принципов и ценностных установок, которые для конкретной науки остаются неизменными в течение определенного времени и смена которых составляет содержание научной революции. Изложены методологические подходы, характерные для традиционной парадигмы развития экономических систем; выявлены и раскрыты новые подходы относительно сущности этих категорий, характерные для новой парадигмы, которая формируется; аргументирован вывод, что наиболее взвешенным с точки зрения дальнейшего анализа кажется не отрицание, а сочетание методологических элементов анализа традиционного и нового подходов к определению социально-экономического развития.

Ключевые слова: экономическая система, научная парадигма, экономическое развитие, экономический рост.

Radvanskaya N.V. The Formation of the Post-traditional Paradigm of Economic Development

Scientific understanding of the development of economic paradigm as a set of theoretical concepts, methodological principles and values that remain unchanged for a certain period of time and their change constituting the content of the scientific revolution is studied. Some methodological approaches of the traditional paradigm of development of economic systems are also presented. New approaches regarding the nature of these categories, and the characteristic of the new paradigm, which is formed, are identified and disclosed. The negation seems not to be the most reasonable from the point of view of further analysis, but the combination of the methodological elements of the analysis of traditional and new approaches to the definition of socio-economic development.

Keywords: economic system, scientific paradigm, economic development, economic growth.

УДК 330.1:351

Викл. О.О. Столяренко; магістрант І.М. Лужецька;
магістрант М.М. Сорочинська – Львівський ДУ внутрішніх справ

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

На основі аналізу трактування поняття "фінансова безпека держави" різними науковцями запропоновано власне визначення цього поняття. Проаналізовано основні складові та загрози фінансової безпеки України. Сформовано діаграму валового внутрішнього продукту. На основі статистичних даних проаналізовано динаміку безробіття та загального боргу держави. Запропоновано заходи щодо зміцнення фінансової безпеки України.

Ключові слова: економічна безпека, фінансова безпека держави, загрози фінансовій безпеці, безробіття, валовий внутрішній продукт, державний борг.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки на перше місце виходить питання забезпечення економічної безпеки держави. Фінансова безпека є найважливішою її складовою, без якої практично неможливо вирішити жодне із завдань, що стоять перед державою. Останнім часом фінансова безпека України перебуває під впливом низки зовнішніх і внутрішніх загроз: фінансові кризи, геополітична ситуація, вплив діяльності міжнародних організацій, інфляційні процеси, нестабільність правової системи, нестабільність національної валюти тощо.

Аналіз досліджень і публікацій. Дефініція поняття та деякі питання економічної та фінансової безпеки держави висвітлено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених, а саме: О. Барановського, І. Бінька, О. Власюка, В. Гейця, М. Ермошенка, В. Мунтіяна, Г. Пастернака-Таранушенка, А. Сухорукова та ін. У них більшою мірою розглянуто сутність поняття "економічна безпека", "фінансова безпека", "потенційні загрози" та їх класифікація, встановлено індикатори економічної та фінансової безпеки, а також наведено пропозиції щодо напрямків посилення стану фінансової безпеки зокрема та економічної безпеки загалом. Разом з тим, забезпечення фінансової безпеки країни в сучасних умовах потребує подальшого дослідження та виявлення нових інструментів та методів її реалізації.

Викладення основного матеріалу. Багато науковців по-різному трактують поняття "фінансова безпека держави". Розглянемо етимологію цього поняття деякими авторами, які зведено у таблиці. Таким чином, можна констатувати, що фінансова безпека держави – це одна з важливих складових економічної безпеки, яка забезпечує захищеність інтересів держави у фінансовій сфері (бюджетної, податкової та грошово-кредитної систем) та її захищеність від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Фінансова безпека України – це: бюджетна безпека; податкова безпека; інвестиційна безпека; грошово-кредитна; валютна безпека; боргова безпека; та інші сфери [3, с. 32]. Основними загрози фінансової безпеки є:

- 1) низький рівень соціальної орієнтованості економіки;
- 2) падіння платоспроможності населення;
- 3) скорочення ролі внутрішніх соціально-економічних стимуляторів економічного зростання;

- 4) зростання економічної злочинності, корупції;
- 5) зростання фінансових втрат унаслідок збільшення масштабів і поглиблення соціальної напруженості у сфері економічних відносин;
- 6) зростання зовнішньої фінансової заборгованості України, посилення її залежності від іноземних кредитів;
- 7) нерозвиненість ринків капіталу та їх інфраструктури;
- 8) криза грошової і фінансово-кредитної систем;
- 9) нестабільність економіки [3, с. 33].

Табл. Огляд визначень поняття "фінансова безпека держави"

Автор	Фінансова безпека – це:
1. С.І. Юрій	– захищеність фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин; певний рівень незалежності, стабільності і стійкості фінансової системи країни в умовах впливу на неї зовнішніх і внутрішніх дестабілізаційних факторів, що складають загрозу фінансовій безпеці; здатність фінансової системи держави забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи;
2. В.К. Сенчагов	– забезпечення такого розвитку фінансової системи та фінансових відносин і процесів в економіці, за яких забезпечуються необхідні фінансові умови для соціально-економічного та фінансового розвитку країни, збереження єдності фінансової системи (включаючи грошову, бюджетну, кредитну, податкову та валютну системи), успішного подолання внутрішніх та зовнішніх загроз країни у фінансовій сфері;
3. А.І. Сухо-руков	– захищеність інтересів держави у фінансовій сфері або такий стан бюджетної, податкової та грошово-кредитної систем, що гарантує спроможність держави ефективно формувати, зберігати від надмірного знецінення та раціонально використовувати фінансові ресурси для забезпечення її соціально-економічного розвитку і обслуговування її фінансових зобов'язань;
4. М. Єрмо-щенко	– такий стан фінансово-кредитної сфери, який характеризується збалансованістю і якістю системної сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних чинників (загроз), здатністю цієї сфери забезпечувати захист національних фінансових інтересів, достатні обсяги фінансових ресурсів для всіх суб'єктів господарювання і населення загалом – ефективне функціонування національної економічної системи і соціальний розвиток;
5. О. Бара-новський	– важлива складова частина економічної безпеки держави, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери України, яка відображається через систему критеріїв і показників її стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових і золотовалютних резервів, ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин, стан фінансових потоків в економіці, що характеризується збалансованістю і наявністю апробованих механізмів регулювання і саморегулювання;
6. А. Мико-лайчука	– сукупність соціально-економічних і правових відносин, що забезпечують такий фінансовий стан, при якому виявляється стійкість до зовнішніх загроз і ризиків при раціональному використанні своїх фінансових ресурсів
7. О. Савицька	– складова багаторівнева система, яку утворюють ряд підсистем, кожна з яких має власну структуру і характер розвитку. Система фінансової безпеки держави включає бюджетну, валютну, грошово-кредитну, боргову безпеку, безпеку страхового ринку та безпеку фондового ринку.

Примітка: авторська розробка на основі [1, с.150; 2, с. 2].

На сьогодні в Україні є багато загроз фінансовій безпеці держави: нестабільність національної валюти; зниження платоспроможності населення, пов'язана

не із стрімким зростанням цін; рівень безробіття (рис. 2); нестабільність економіки та зростання державного боргу як внутрішнього, так і зовнішнього (рис. 3).

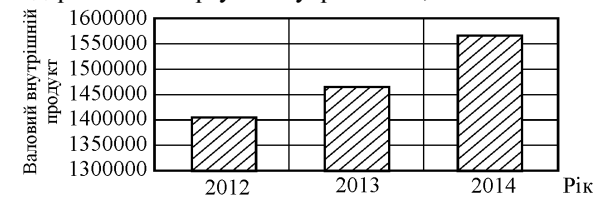

Рис. 1. Валовий внутрішній продукт за 2012-2014 рр. (авторська розробка на основі [4])

Зростання ВВП є позитивним фактором для економіки країни та його фінансової безпеки. На рис. 1 можна спостерігати тенденцію до зростання цього показника протягом 2012-2014 рр. Натомість зростання безробіття є негативним фактором для безпеки держави загалом. Існує тенденція до зростання безробіття протягом 2014 р., найвищий показник – у грудні 2014 р. (див. рис. 2). Безробіття призводить до неплатоспроможності населення, зменшення попиту на товари, збільшення соціальних виплат та зростання злочинності в країні.

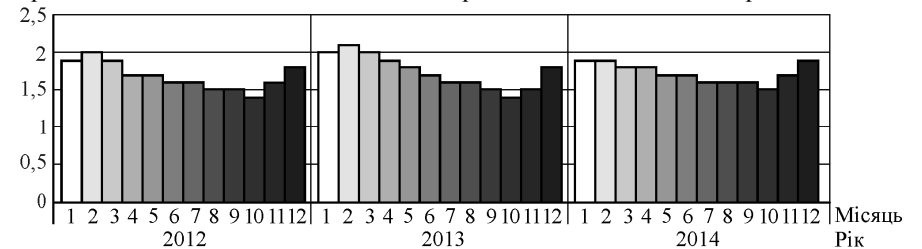

Рис. 2. Зареєстроване безробіття 2012-2014 рр. (авторська розробка на основі [4])

Зростання зовнішньої фінансової заборгованості України є досить сильною загрозою для фінансової безпеки. Зростання державного боргу пов'язано, в основному, з девальвацією національної валюти.

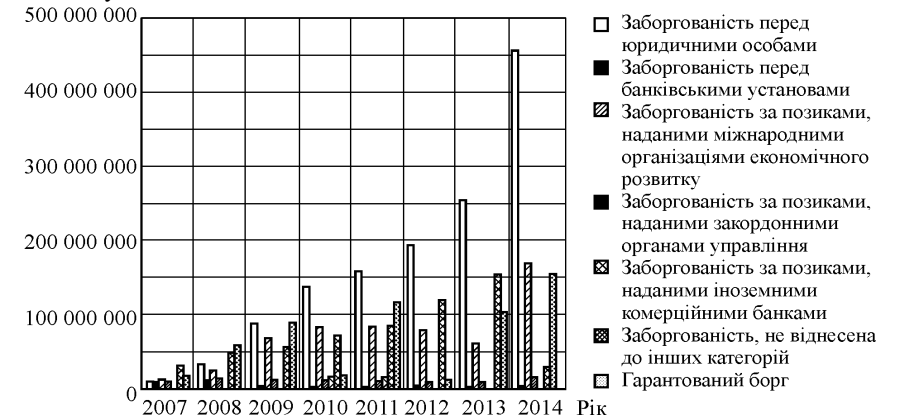

Рис. 3. Динаміка державного та гарантованого державою боргу (авторська розробка на основі [5])

Заходи щодо зміцнення фінансової безпеки України:

1. Реформування бюджетної системи;
2. Удосконалення монетарної політики;
3. Удосконалення валютної політики;
4. Регулювання фондового ринку;
5. Регулювання корпоративних відносин;
6. Регулювання страхового ринку [2, с. 5].

Крім описаних вище заходів, досить важливим є врегулювання мирного стану на сході країни та подолання корупції в державі.

Висновки. Важливим фактором ефективного функціонування держави є її міцна економічна безпека, тоді як фінансова безпека є його складовою та відображає фінансовий стан держави. Найбільші загрози фінансової безпеки України криються у сфері зовнішньої заборгованості, високої вартості банківських кредитів, значного рівня доларизації економіки, зростання тіньового її сектору, від'ємного платіжного балансу.

Література

1. Соловійов В.І. Фінансова безпека як основоположний фактор незалежності держави / В.І. Соловійов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу : наук. екон. журнал. – Бердянськ. – 2011. – Вип. 3(15). – С. 149-152.
2. Луцик-Дубова Т.О. Основні пріоритети зміцнення фінансової безпеки України / Т.О. Луцик-Дубова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. – Сер.: Економічні науки. – Кіровоград. – 2012. – Вип. 22, ч. II. – С. 1-7.
3. Смоквіна Г.А. Фінансова безпека як стратегічна складова економічної безпеки / Г.А. Смоквіна // Вісник Одеського національного університету : зб. наук. праць. – Сер.: Економіка. – Одеса : Вид-во ОНУ. – 2014. – С. 30-36.
4. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://ukr.stat.gov.ua>.
5. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.minfin.gov.ua>.

Столяренко А.А., Лузнецкая И.М., Сорочинская М.М. Финансовая безопасность как составляющая экономической безопасности государства

На основе анализа трактовки понятия "финансовая безопасность государства" разными научными работниками предложено собственное определение данного понятия. Проанализированы основные составляющие и угрозы финансовой безопасности Украины. Сформирована диаграмма валового внутреннего продукта. На основе статистических данных проанализирована динамика безработицы и общего долга государства. Предложены мероприятия по укреплению финансовой безопасности Украины.

Ключевые слова: экономическая безопасность, финансовая безопасность государства, угрозы финансовой безопасности, безработица, валовой внутренний продукт, государственный долг.

Stolyarenko O.O., Luzhecka I.M., Sorochynska M.M. Financial Safety as the Constituent of the State Economic Security

On the basis of the analysis of interpretation of the concept "financial safety of the state" by different research workers own determination of this concept is offered. Basic constituents and threats of Ukraine's financial safety are analysed. The diagram of gross domestic product is formed. On the basis of statistical information the dynamics of unemployment and community debt of the state is analysed. Some measures on strengthening of Ukraine's financial safety are offered.

Keywords: economic security, financial safety of the state, financial safety threat, unemployment, gross domestic product, national debt.

УДК 336.[02+6]:657.471(477)

Здобувач У.Р. Стріжжик¹ –
Львівський НУ ім. Івана Франка

ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИТРАТ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ЩОДО БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ І ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА З ПРИЙНЯТТЯМ ЗАКОНУ ПРО ПОДАТКОВУ РЕФОРМУ

Перераховано основні зміни та нововведення у податковому законодавстві, що відбулись з прийняттям низки нормативно-правових документів, зокрема Закону про податкову реформу, які діють вже з 01 січня 2015 р. Особливу увагу звернено на визначення, визнання і розподіл витрат, формування собівартості стосовно вітчизняного і міжнародного бухгалтерського законодавства. Висвітлено важливість правового визначення і регулювання витрат, що є основою правильного розрахунку фінансового результату до оподаткування, а тепер і об'єкта оподаткування податку з прибутку. Визначено, що позитивним моментом податкової реформи є гармонізація українського бухгалтерського і податкового обліку.

Ключові слова: витрати, собівартість, амортизація, об'єкт оподаткування, податкова реформа, правове визначення, регулювання витрат, фінансовий результат.

Вступ. Кожне підприємство, здійснюючи свою фінансово-господарську діяльність, має на меті отримання максимально можливого прибутку і при цьому прагне мінімізувати свої витрати. Однак розумний підприємець повинен контролювати межу максимально допустимих витрат, тобто прогнозувати і встановлювати їх оптимальний рівень. Адже, якщо максимально економити на сировині, можна зазнати значних збитків через втрату попиту на неякісну продукцію; якщо економити на зарплаті персоналу і на рекламу, можна позбутися кваліфікованого виконавця чи управлінця, і цим самим втратити можливість формування ефективного інноваційно-маркетингового потенціалу підприємства, що є способом підвищення його конкурентоспроможності як на вітчизняному, так і на світових ринках.

Постановка завдання. Тому, на нашу думку, для того, щоб затвердити план (бюджет) витрат підприємства на певний період, раціонально спрогнозувати можливе відхилення від плану, проаналізувати доцільність і виправданість здійснення додаткових витрат (понаднормових витрат) і, як наслідок, отримати очікуваний результат у максимальному обсязі, потрібно насамперед осмислити сутність поняття витрат, їх формування, визнання, розподіл і регулювання у розрізі вітчизняного нормативно-правового законодавства. Це завдання стає ще актуальнішим у зв'язку з тим, що відбулися найрезонансніші зміни у податковому законодавстві – прийняття Закону про податкову реформу і низку інших нормативних документів, що вступили в дію з 01 січня 2015 р.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми обліку витрат і формування собівартості, а також визначення фінансового результату і його оподаткування досліджує багато вітчизняних вчених-економістів, зокрема: М. Білуха, Ф. Бутинець, В. Пархоменко, О. Сторожук, М. Яструбський та ін.

Мета роботи – проаналізувати процедуру формування витрат і собівартості відповідно до вітчизняного і міжнародного бухгалтерського обліку, їхній

¹ Наук. керівник: проф. О.М. Ковалюк, д-р екон. наук